

Õiguskantsler

MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus
info@ytkpohja.ee

Teie nr

Meie 25.06.2021 nr 7-6/211143/2104227

Lapse sõidusoodustuse kontrollimine

Lugupeetud Andrus Nilisk

Õiguskantsleri poole pöördus isa, kelle [] poega ei võetud [] liini bussi peale, kuna tal ei olnud kaasas sõidusoodustust ega isikut tõendavat dokumenti. Lapsel oli kaasas koolikott ja trenniasjad ning laps ootas bussi kooli lähedal asuvas bussipeatuses. Bussijuht ei selgitanud lapsele muid võimalusi sõiduõiguse tõendamiseks ega pakkunud talle ka 0-pileti võimalust. Kuna lapsel puudus sõidusoodustus ja isikut tõendav dokument ning tal polnud kaasas ka raha, ei saanud ta sõita Tallinna treeningule.

Leian, et selliseid olukordi, nagu avaldaja kirjeldas, saaks lahendada lapsesõbralikumalt. Kuigi bussijuhtide ülesanne on veenduda, et bussiga sõidaksid vaid need, kellel on pilet või sõidusoodustus, ei tohi üheski olukorras ära unustada viisakust ja inimlikkust. Kui reisija on laps, tuleb esikohale seada lapse parimad huvid. Nendest põhimõtetest lähtub ka avaliku teenindamise leping, mille järgi ei tohi lapsi bussist maha jätta. Soovitan Teil oma lepingupartneritega (bussifirmadega) arutada, mida saaks veel teha, et lapse sõidusoodustuse kontrollimisel arvestataks edaspidi alati lapse parimate huvidega.

[Ühistranspordi seaduse](#) § 67 lõike 1 punkti 2 kohaselt peab sõitja esitama sõidusoodustust tõendava dokumendi. Samas jätab ühistranspordiseaduse § 32 lõige 2 sõidusoodustust tõendavate dokumentide loetelu lahtiseks. Selle järgi on sõidusoodustust võimalik tõendada ka muu dokumendi, elektroonilise vahendi või asjaoluga, mis võimaldab järeldada sõidusoodustuse olemasolu. Samuti on seaduses ette nähtud erand ilmselgelt alla 14-aastastele lastele, kes ei pea õpilase sõidusoodustuse saamiseks esitama seda tõendavat dokumenti.

Et sõidusoodustuste süsteem toimiks ega annaks tasuta sõidu võimalust kõigile, on vaja sõidusoodustuse õigust kontrollida. Bussijuhid on keerulises olukorras, kui sõita soovib inimene, kellel pole kaasas ei sõidusoodustust ega isikut tõendavat dokumenti. Siiski tuleks püüda lastele kehtivate sõidusoodustuste kontrollimisel tõlgendada asjaolusid pigem lapse kasuks (nt [tasuta sõidu õigus](#) maakonnaliinidel alla 20-aastastel noortele). Näiteks võiks bussi lubada noore inimese, keda bussijuht on varemgi sõitmas näinud ja kel on kaasas kooli- või treeninguasjad.

Selgelt lapse parimatest huvidest lähtub ka avaliku teenindamise lepingu lisa, mis sisaldab tellija juhendmaterjali klienditeeninduse kohta. Selle juhendmaterjali punktis 3.8 on selgitatud: „0-pilet

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

on vajalik juhul, kui siseneb õpilane, kellel ei ole sõiduõigust tõendavat dokumenti. Samas võib septembri kuu jooksul esineda olukordi, kus vald ei ole jõudnud õpilastele sõiduõiguseid sisestada. Selleks, et sõitja siiski registreeritud saaks, on vajalik väljastada 0-pilet. Laste bussist maha jätmine on rangelt keelatud. Üldjuhul ei ole selles olukorras süüdi laps, vaid täiskasvanud, lapse karistamine selles olukorras ei ole põhjendatud.“

Võiks uurida, mis bussijuhtidele sõidusoodustuse kontrollimisel probleeme tekitab ning kas kõnealune juhendmaterjal on piisav või vajab täiendamist. Oluline on bussijuhtidele meelde tuletada, et selgitused, mida nad lapsele sellises olukorras annavad, arvestaksid lapse vanust ja oleksid talle arusaadavad (nt mis on 0-pilet).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise